

Skara kommun

Rektorn vid Gällkvistskolan

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Gällkvistskolan
i Skara kommun

Tillsyn i Gällkvistskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Skara kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Gällkvistskolan besöktes av Skolinspektionen den 10 oktober och 14 november 2012.

Fakta om skolan

Gällkvistskolan ligger i kommunens centralort, Skara. Vid Skolinspektionens besök går 34 elever i förskoleklass och 242 elever i årskurserna 1-6. Eleverna är indelade i åldershomogena klasser. Skolans personal bildar tre arbetslag för förskoleklass – årskurs 3, årskurserna 4-6 och fritidshemmets verksamhet.

Vid Skolinspektionens besök redovisar skolan en sammanställning av elevernas kunskapsresultat i årskurs 3 och 6 för våren 2012. I årskurs 3 är andelen elever som når kunskapskraven i ämnet svenska 64 procent och i matematik 69 procent. Det är skillnader mellan klasserna i årskurs 3 våren 2012, exempelvis uppnådde endast 50 procent av eleverna kunskapskraven i svenska i en av klasserna.

I årskurs 6 våren 2012 når med något undantag alla elever kunskapskraven i samtliga ämnen.

Helhetsbedömning

Skolinspektionen bedömer att det vid Gällkvistskolan saknas ett av rektor styrt systematiskt och dokumenterat kvalitetsarbete som tar sin utgångspunkt i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Lärarna gör sammanställningar och i viss mån analyser av elevernas resultat. En övergripande analys av resultaten och vilka insatser som behövs för att öka skolans måluppfyllelse presenteras inte i samband med tillsynen. Skolans process för att analysera resultatet av sitt arbete behöver förbättras även i relation till de enskilda elevernas resultat och utveckling. Det gäller exempelvis åtgärdsprogram och de individuella utvecklingsplanerna där Skolinspektionen identifierat delar som behöver utvecklas. Det innebär att analyser av skolans samlade resultat avseende kunskapsresultaten inte ligger till grund för att identifiera eventuella utvecklingsområden vid skolan. Detta arbete ska utgå från elevens individuella kunskapsutveckling för att sedan sammanställas till klass- och skolresultat. Skolinspektionen bedömer att det finns ansatser till kvalitetsarbete i form av utvärderingar av läsårets arbete samt genomgång av elevernas individuella kunskapsresultat. Därigenom finns enligt Skolinspektionens bedömning en grund för att

utveckla ett systematiskt kvalitetsarbete där sammanställningar och analys av uppnådda resultat genomsyrar verksamheten för att kontinuerligt utveckla den.

Skolinspektionen bedömer att värdegrundsarbetet behöver förbättras. De enkäter Skolinspektionen genomfört och samtal med skolans elev- och lärarrepresentanter visar att studieron måste åtgärdas.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på några områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Skara kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 27 mars 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Skara kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Rektor och lärare ska vidta de omedelbara eller tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande beteende.
- Vid skolan ska genomföras åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.
- För varje verksamhet ska det finnas en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Enligt läroplanen ska skolan sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och lust att lära.

Av skollagen framgår också att det är huvudmannens ansvar att se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska också se till att det varje år upprättas en plan mot krän-

kande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

De elever vid Gällkvistskolan som Skolinspektionen samtalar med uppger att skolan till stora delar är trygg. De flesta vuxna brukar ta tag i bråk och konflikter om sådana uppstår. Detta bekräftas av lärare och personal från elevhälsan som Skolinspektionen talar med samt av skolans rektor. Däremot finns enligt elever brister i studieron på lektionerna. Elever uppger att det kan vara oroligt på vissa lektioner. I Skolinspektionens enkät framkommer att 28 procent av eleverna anser att andra elever stör ordningen i klassrummet. Av de elever som Skolinspektionen samtalar med i samband med tillsynen uppger 14 av 16 att det inte är studiero på vissa lektioner. Elevernas bild är att det är "våldigt stökigt" i vissa klasser under exempelvis lärares genomgångar. De säger att vissa lärare bryr sig inte medan andra reagerar. Alla tycker att det finns elever som stör. En del elever använder hörselskydd för att kunna arbeta och inte bli störda. Lärare berättar i intervju att de ibland tycker att alltför mycket undervisningstid går åt till att hålla ordning.

Gällkvistskolan redovisar en plan mot kränkande behandling som gäller för läsåret 2011-2012. Det framgår att skolan på olika sätt kartlägger vilka behov och insatser som finns i det främjande och förebyggande arbetet. Planen redovisar också vilka konkreta åtgärder som skolan avser att vidta under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning. I planen saknas dock en redogörelse och utvärdering av vilka av föregående års planerade åtgärder som genomförts.

Utredningen visar att skolmiljön inte präglas av studiero i tillräcklig utsträckning. Skolan har inte heller redovisat en plan mot kränkande behandling i enlighet med skollagen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

5 kap. 3 och 6 §§ skollagen

6 kap. 8 § skollagen

Lgr 11 1 skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande

Särskilt stöd

Bedömning

Skara kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Eleverna ska få det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver.
- Resursfördelning och stödåtgärder ska anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör.
- Rektor ska se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta anmälas till rektorn. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att en elev ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Enligt läroplan för grundskolan har rektorn ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver. Rektorn har också ett särskilt ansvar för att resursfördelningen och stödåtgärderna anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör.

I intervju med rektorn framkommer att det finns elever vid Gällkvistskolan som har svårigheter att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. I samtal med rektor framkommer att lärarna anmäler till rektorn om det befaras att en elev kan komma att vara i behov av särskilt stöd. Rektor ser sedan till att behovet utreds i samråd med elevhälsan och därefter utarbetas åtgärdsprogram. Rektor uppger att elever i behov av särskilt stöd får det stöd de behöver och att det särskilda stödet främst ges inom klassens ram. I samtal med elevhälsa och lärare framkommer uppfattningen att de inte ges förutsättningar att genomföra de åtgärder som elevernas behov kräver. Lärarna säger att de brottas med vilka prioriteringar de ska göra. De vet vad varje elev behöver men förutsättningar finns inte och kontinuiteten i det särskilda stödet brister. Enligt elevhälsan är det ett flertal elever som befaras inte uppnå kunskapskraven i årskurs 3 och

strategier för att möta detta saknas. Vid Skolinspektionens besök uppdagas vid dokumentgranskning att för en elev som våren 2012 i årskurs 3 inte uppnått kunskapskraven fanns fem åtgärdsprogram upprättade men dokumenterad utvärdering saknades. För en annan elev som våren 2012 inte uppnått kunskapskraven i svenska fanns inga åtgärdsprogram.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram där det förekommer att de långsiktiga och kortsiktiga målen inte på ett tydligt sätt relaterar till kursplanernas kunskapskrav samt läroplanens mål. Mål för åtgärder beskrivs ofta som att eleven ska nå målen för årskursen och ämnet vilket enligt Skolinspektionen anses vara självklara mål och inte specifika för en elev som är i behov av särskilt stöd. I åtgärdsprogrammen framgår inte alltid tydligt hur behoven ska tillgodoses, dvs vilka konkreta och utvärderingsbara åtgärder som ska sättas in. Det finns även åtgärdsprogram som sträcker sig över långa perioder upp till ett år och åtgärdsprogram där det inte framgår när åtgärder ska följas upp.

Utredningen visar att eleverna inte alltid får det stöd som utredningen visar att de behöver. Vidare framkommer att åtgärdsprogrammen inte lever upp till de krav som ställs i skollagen avseende framskrivna behov och åtgärder samt när och hur programmet ska följas upp och utvärderas. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 8-10 §§ skollagen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Skara kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- I de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt

utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Enligt Skolverkets allmänna råd om utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen har omdömena en formativ funktion. Detta innebär att de ska stödja elevens fortsatta lärande och lyfta fram elevens utvecklingsmöjligheter.

I intervju med lärare och rektor framkommer att utvecklingssamtal genomförs varje termin. Samtalen tar sin utgångspunkt i de skriftliga omdömen som upprättas i varje ämne och vid samtalen upprättas en individuell utvecklingsplan för eleven.

De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av är av skiftande kvalitet. Åtgärderna är inte tydligt kopplade till de behov som uttrycks i de skriftliga omdömena. I utvecklingsplanerna framgår inte vilka åtgärder skolan ska vidta för att eleven ska nå kunskapskraven eller utvecklas i övrigt.

Utredningen visar att de individuella utvecklingsplaner som upprättas vid Gällkvistskolan inte alltid lever upp till författningarnas krav. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Skara kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektor ska ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Rektor ska ta ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektor för att det dagliga arbetet är inriktat mot elevernas utveckling och lärande och mot att de nationella målen uppfylls. Vidare ska enligt skollagen rektor se till att det på skolenhetsnivå genomförs ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

I kvalitetsredovisningen 2011-2012 för Gällkvistskolan saknas sammanställningar av elevernas resultat i relation till de kunskapskrav för årskurs 3 och 6 som anges i nuvarande läroplan. Enligt rektor sammanställs elevernas målupp-

fyllelse och rapporteras till den centrala förvaltningen. Elevernas kunskapsutveckling diskuteras men dokumenterade analyser saknas. Lärarna och elevhälsan efterfrågar fler pedagogiska diskussioner och ett systematiskt arbete för att öka elevernas möjligheter att nå kunskapskraven.

Utredningen visar att rektor inte tar tillräckligt ansvar för skolans resultat och inte omsätter resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen. Eftersom inga analyser har gjorts har inte resultaten kunnat användas som en utgångspunkt för att i ett systematiskt dokumenterat kvalitetsarbete se mönster och samband för att identifiera skolans utvecklingsbehov. En förutsättning för ett fungerande kvalitetsarbete är att resultaten av elevernas måluppfyllelse och skolans värdegrundsarbete följs upp och analyseras. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Enhetschef

Ulla-Britt Norin
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).